

Ремезівський, Ф.

Новий

8911 10

~~СЕКРЕТНО~~

Ф. РЕМЕЗІВСЬКИЙ.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

Н О В И Й Український Вертеп

(Із хати до хати)

друкарня

Л Ъ В І В 1941.

Українське Видавництво. Українське Релігійне Тов. „Нове Життя“, Тов. з о. в. в Кракові. Ukrainischer Verlag Ukrainische Religiöse Gesell. „Neues Leben“, G. m. b. H. in Krakau. Митрополіча Друкарня „Студіон“ у Львові. Metropolitan-druckerei „Studion“ in Lemberg.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Князь Володимир Мономах

Князь Ярослав Осьмомисл

Князь Роман

Стрілець

Звіздар

Пастир I

" II

" III

" IV

Жид

Смерть

Д І Я.

Усі ставши під вікном, або в сінях, колядують на голос: „Небо і земля”.

Отворіть двері, отворіть двері
Ви нам тут без стриму,
Хай ввійдуть гості, хай ввійдуть гості
З міста Вифлеєму.

Христос родився, Бог воплотився,
Ангели співають, царі витають,
Поклін оддають, пастирі грають,
„Чудо, чудо!” повідають.
Ми вам розкажем, ми вам розкажем
Веселу новину,
Як ми вітали, як ми вітали
Господню Дитину.
Христос родився і т. д.

ЯВА І.

СТРІЛЕЦЬ (сам входить у хату):

Слава Богу, добрі люди!
З Вифлеєму ми ідемо
Та вступаємо усюди
І вість радісну несемо,
Що Христос, Спаситель світу
Народився у стаєнці,
І яскраво зірка світить
Тій Господній там Дитинці.

Скоро ласка, пустить в хату,
 Бо далена нам дорога,
 Звольте нам колядувати
 Та славити Христа Бога!

(При цих словах отмирає двері, а всі входять до середини хати).

ВСІ (співають на голос: „Дивная новина”):

Тіштесь всі люди, весела новина:

(2) В Вифлеємі Матір Божа породила Сина.

Христос народився, Ірод засмутився,

(2) І на Бога, на Ісуса дуже розізлився.

Вислав своє військо по цілому краю

(2) І за тим малим Дитятком скрізь вони шукають.

А ми Христа взяли у свої серденьна,

(2) Радуються земля, небо і Пречиста Ненька.

З нами Він приходить до вашої хати,

(2) Благословить вас невидно саявом благодати!

I. ПАСТИР: Направду чудо це було,

Якого світ не бачив зроду.

В ту ніч — дивлюся — Над селом

Зоря палає з небозводу

І промінь кидає ген-ген,

Де Вифлеєм дримає в смутку...

І всі ми встали, як один...

II. ПАСТИР: Я з дива з рук пустив аж дудку

Й кажу всім: Браття, новина!
 Сталося щось тепер важного,
 Спішити треба скоро нам
 За сяйвом зірки у дорогу!

III. ПАСТИР: Аж тут над нами гомонить
 Ангельська пісня милозвучна
 І ангел каже: Вам спішить
 Туди всім треба нерозлучно,
 Бо в Вифлеємі народивсь
 Так довгожданий наш Месія
 І Ірод важко засмутивсь,
 Що стала ділом ваша мрія!
 Ідіть — поклін Йому зложіть
 І пильно разом стережіть
 Від свого бідного народу
 Перед мечем царя Ірода.

IV. ПАСТИР: І за зорею ми пішли
 Сейчас до міста Вифлеєму
 І Месію в яслах знайшли,
 Малу народжену Дитину.

I. ПАСТИР: Віддали низький ми поклін
 Йому, бо дарів в нас не було
 І так до нас промовив Він:
 Гаразд, що ви днесь не заснули
 І за зорею тут прийшли
 Месію свого повітати.
 Колись ви встанете з імлі
 І замість зіроньки, то сяти
 Буде вам Сонце Весняне,
 Немов шаблі золотокуті

І біль ваш, смуток — промине
У всі життя хвилини люті!

II. ПАСТИР: Тепер ідіть у божий час
У земельну свою родинну —
Я там народжуся для вас —
І Київ стане Вифлеємом!
Я прийду Сонцем Золотим,
Як местник кривди і насилля,
І нарою буду всім злим,
І голови свої похилять
Незломній Правді на землі!

III. ПАСТИР: І ось ідем в свої пороги
По тій скривавленій ріллі —
І серце беться нам з тривоги...

IV. ПАСТИР: Коли засвітить нам зоря,
Щоб ми не спали, а вітати
Сейчас побігли свою яр,
Що буде гучно народжатись!

ЗВІЗДАР: І тут післав вам звіздаря,
Щоб вам світить на довгі милі.
Просвіта — це моє ім'я
І мов з гірських високих шпилів
Буду світити вам в житті
І шлях мостити Правді-Богу,
Бо тямте слова святі,
Що Він є наша перемога.

I. ПАСТИР: Тому народжений тут Тайні.
Єдиним серцем і устами

Всі разом пісню заспіваймо,
Щоби у вовін Він був все з нами.

ВСІ (співають на голос: „В Вифлеємі десь
Марія”):

Сталося велике чудо серед нас,
Народився в Вифлеємі Христос Спас,
(2) Знищить всі окови, прийде час обнови

І мир буде на землі.
І ми, діти України, ликуймо,
Роздество Христа Месії святкуймо.
(2) Честь Божій Дитині, слава Україні,

Рідним нивам і степам.
Як зійшло Спасення світа в ясині,
Так зійде Зоря обнови Вкраїні!
(2) Гляне нам ще сонце у мале віконце —
Україну осінить!

КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР МОНОМАХ:

Я князь великий Мономах,
Владар вкраїнського народу —
Нераз собі я мріяв в снах,
Лелівав в серці насолоду,
Що над моїм цілим краєм,
Де Дніпр могучі котить хвилі —
Зоря промінням золотим
Засяє ще та в діл похилить
Прапори Ірода грізні.
І нині хвиля нам прийшла та
І Богу в дарі я приніс
Плід піль і лук своїх багатих.
Приніс я злоті колоски

І в серці сичяву небесну
 Та зов лица ської руки.
 І в слово вірк'я чудесне
 Оте, що Він громовив нам:
 Що всі здійсняться наші мрії
 І мить пролине нам грізна,
 Бо з нами Він є і Марія.
 Отож прийми Ти мій поклін
 І дар візьми з руки моєї
 Із піль знад Сяну, аж по Дін,
 Що шумно котить срібні хвилі!...

ЯРОСЛАВ ОСЬМОМИСЛ:

Я — Ярослав є Осьмомисл,
 Сам князь галицького престола,
 Хоч сум на серці тут повис —
 Так вислухай тих слів спровола,
 Що з ними я сюди прийшов.
 В дарунку днесь Тобі приніс я
 Лицарства мого юну кров,
 Кадило Бескиду праліса.
 Приніс Тобі я перли сліз,
 Мойого бідного народу,
 Що має долю цих беріз,
 Що все їх вітер хилить в воду!...
 Хоч припоясаний тут меч,
 Так він німий лежить у гробі,
 Чекає блеску ще стремен,
 Щоб так по Твоїй уподобі
 Рознести Правди ворогів.
 Хто проти Правди — проти Тебе,
 Бо Ти є Правда із віків,
 Що вічним блеском сяє в небі.

Прийми, народжений наш Боже,
 Той дар вкраїнської Землі.
 Будь нам завсіди на сторожі,
 Щоб не блукали ми в імлі.

КНЯЗЬ РОМАН: Я князь зеленої Волині,
 З поклоном днесь також прийшов
 І дар Тобі складаю нині
 Своїх задуманих дібров.
 Складаю миро душ тривожних
 Твоїх всевідданих людей,
 Яким демони так безбожно
 Все закривають світлий день!
 Прийми той дар, який голубив
 Крізь вечорі дрімучий Стир
 І дай, Спасителю наш любий,
 Щоб вже прийшов Один Пастир.
 Щоб скрізь одно було лиш Стадо,
 Як Правда є одна Твоя,
 Щоб з вівчарями ми громадно
 Славили все Твоє Ім'я,

ЖИД (вбігає в середину, між усіх):
 Чого ви так тут розкричались? —
 Слова всі ваші є пусті,
 Щоб ви до рабіна подались,
 А він є мудрий страх на тім.
 Він вам сказав би, я це знаю,
 Бо в нього копф, як Соломон,
 Що Месії ще тут немає,
 А всьо то мрія лиш і сон...
 Нащо те співи, шопке, дзвонки,
 До коршми краще б вам піти,

А в мене цімес самогонкє,
 Що шнелъ закрутяться світи!
 Месія скоро ще не прийде,
 А як народиться — мой, мой —
 Сам рабін проти нього вийде,
 А не якийсь пастух, чи гой...

I. ПАСТИР: Мовчи, проклятий жидовине!
 Настали інші вже часи.
 Тепер ти в нас, як муха згинеш,
 І в нас пощади не проси.

II. ПАСТИР: Горівки нині вже не п'ємо
 І свій скрізь маємо склепон —
 І нам вродився в Вифлеємі
 У тій стаєнці Вічний Бог.

III. ПАСТИР: І ось тепер зоря засяла,
 Наших побажань І задум!...

ЖИД (зі страхом):
 Нехай вам Панбіг помагає,
 Я вам не скажу: ву си дус?

(до Смерти):

Скажи ж сама! Пощо сваритись?
 Нема Месії і кінець.
 А він аж рветься прямо битись,
 А в голову тобі гостець!

СМЕРТЬ (приступає ближче):
 Слова всі ваші тут я чула,

Одначе шкода щось думать!
Хіба ногами б я стягнула...
Це тільки сні високолетні!

ЖИД: Всьо, що балакали — то сплетні!

СТРІЛЕЦЬ: Мовчи ти, смерте! Досить
Сносила ти нас всяким лихом!
Тепер настав вже інший час —
Скінчиться панування лиха.
До наших хат не заходи —
Ми мусимо тепер лиш жити!

ЖИД: Тільки не так, як ми жида.
Що всі нас ходять нині бити!

КНЯЗЬ МОНОМАХ (до жида):

Іди собі сейчас звідсіль,
Не зневажай святої хвилі.
Нассав ти крові досить сіл.
Як предки все майно носили
Тобі за чарку. Нині знай,
Весь люд обійдеться без тебе!

КНЯЗЬ РОМАН:

Іди від нас у світ за очі
Чверть сотки літ спивав ти кров
Чверть сотки літ крізь темні ночі
Дітей ти моїх катував,
Зі Сталіном збратавсь ти, дружно
Крав срібний плід кривавих нив...
Щезай з очей, ти осоружний.

СМЕРТЬ (до жида):

Та ти не бійся, не втікай!
Ті всі слова для нас — обида!
Ми прецінь спілку маєм все,
Я в чарці все перебуваю
І в розум сію всім осет!

КНЯЗЬ ЯР. ОСЬМОМИСЛ:

Договорились ви до краю!
Коханий Стрільчику. — туй
Її до спілки тут із жидом
І строго їх ти попильнуй!
(Стрілець виконує приказ).

КНЯЗЬ РОМАН:

На власні очі нині видим,
Хто Месії і наш є враг,
Хто хоче нашої заглади.
Найвижча нині вже пора
Щось тому лихові зарадить!

ЗВІЗДАР: Лише зі мною ви ходіть,

Я — світло просвіти й науки.
Хто йде зі мною — тому гніт
Не зробить в світі зла, ні муни!
Книга — найкращим є мечем
На всякі затії ворожі
І все вам буде на сторож!
Чуйним, напруженим стрільцем!

ЖИД (зітхнув): Ой, те просвіте!

СТРІЛЕЦЬ (строго): Замовчи!

ЖИД: Та я вже найне ворт цу шпрехен!

СТРІЛЕЦЬ: Кінець! Ми знаєм твої брехи!

СМЕРТЬ: Тепер безсильна вже буду,
(показує на Звіздаря):

Як ця зізда із ними буде!
І де ж я вже тепер піду?

I. ПАСТИР: Найвижчий час нам, чесні люди,
В дорогу дальше вже іти
І вістку радісну нести
Про Вифлеємське світло чудо!

II. ПАСТИР: Нехай люд божий вже не спить,
А жде Великої мінати,
Як зірна сяйвом загорить,
Щоб сонним і німим не бути!
А линуті крізь пітьму гроз,
Де мрія буде народжатись,
Де нам воплотиться Христос —
Могучий Волі Імператор.

III. ПАСТИР: Та заки вийдемо звідсіль,
Бажання треба нам зложити.

IV. ПАСТИР (до господарів дому):
Нехай хосен буде вам з піль
І з лук, щоб було що носити!

I. ПАСТИР: Щоби стодола до вершна
Сягала збіжжя золотого,

Щоб зерно плило до мішка
Та, щоб грошей ви мали много!

II. ПАСТИР: Щоб вівся вам усякий скот
І коні, вівці і корови,
Щоб ви не знали тут гризот
І щоб самі були здорові.

III. ПАСТИР: Щоб все хвалили ви Христа,
Що днесь вродився в Вифлеємі,
Щоб кращий час для нас настав,
Ще нашим душам незнаємий!

КНЯЗЬ ВОЛ. МОНОМАХ:
І від князів складаю вам
Бажання щирі, повні правди
Усього того, що лиш сам
Собі сьогодні я бажав би.
Нехай вам сповняться думки,
Що маєте — бажаю тричі
І жийте в щасті всі роки,
Аж доки Бог вас не покличе!

КНЯЗЬ ЯРОСЛАВ ОСЬМОМИСЛ:
Ходімо з хати так до хати
Новину людям повідати,
Що народився в Вифлеємі
Христос — Месія наш Єдиний.
І ми ідемо в цю годину
Якраз з ясел на Україну
І всім несемо вістку гарну,
Що труди не пішли намарно.
Що по кістках і чорній крові
Засяв увесь народ в обнові,

Що із Христом посеред поля —
Засяла Українцям Воля.

СТРІЛЕЦЬ: Спокійно в путь ми вирушаймо
І Богу пісню заспіваймо

ВСІ (колядують):

Возрадуймося всі спільно нині,
Христос вродився в бідній ясині,
(2) Вічний цар слави Дитям ласкавим
Спочив на сіні у яслах...

*
* *

ПРИМІТКА:

По закінченні Вертепу в хаті остається стрілець й збирає датки до пушки або на листу на відповідну ціль.

2000
0,45
#

b
1 5806

рл 5806

Ремезівський, ф.

Новий